

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Posboks 8036 Dep
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post til postmottak@bld.dep.no

Deres ref:
201001317-/AAN

Vår ref: #94389v1/th-th

Saksbehandler: Trude Hafslund
th@jus.no T +47 22 03 50 61

20.05.2010

Høringsuttalelse - NOU 2009:21 Adopsjon - til barnets beste

Vi viser til departementets høringsbrev av 19. februar 2010 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonderer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for familierett, arv og skifte. Lovutvalget består av advokatene Ingrid Lång (leder), Marit Falkanger, Hilde Grytten Guldbakke, Sverre Larhammer og Rikke Lassen.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

Advokatforeningen sin enstemmig tilslutning til de foreslåtte endringer. Samlet sett foreslås endringer som gir klarere, mer transparente og forutsigbare materielle vilkår for godkjenning av adoptivforeldre. Videre foreslås endringer som vil gi klare og forutsigbare saksbehandlingsregler, som på en annen måte enn gjeldende regelverk synes i tråd med grunnleggende forvaltningsrettslige prinsipper.

Advokatforeningen mener det er en riktig utvikling at det foreslås oppstilt konkrete og klart

definerte vilkår for å kunne søke adopsjon og at disse tydeliggjøres. Dette gir potensielle søkere en større grad av forutsigbarhet, samtidig som det vil gi de saksbehandlende organene tydeligere retningslinjer, og dessuten forebygge en del søknader som uansett vil måtte føre til avslag. Med klarere regelverk for saksbehandlingen gjøres sakene også på en helt annen måte tilgjengelige for overprøving av de enkelte avgjørelsene.

Generelt mener Advokatforeningen at det er riktig at utredningen og endringsforslagene klart tar utgangspunkt i hensynet til det enkelte barnet, og at det uttrykkelig slås fast at adopsjonsinstituttet skal relateres til barns behov, og ikke til voksnes ønske om barn. De krav som foreslås stillet til adopsjonssøkere synes viktige og rimelige både hva gjelder helse, alder, vandel og rusforhold. Advokatforeningen gir sin tilslutning til forslaget om at personer som har begått sedelighetsforbrytelse automatisk ekskluderer en fra muligheten til å kunne søke om adopsjon. Det er i utredningen gitt rimelige og gode begrunnelser for at det i utvelgelsen av adoptivforeldre må være en betydelig sikkerhetsmargin, hvor det ikke er verken nødvendig eller tilrådelig å ta hensyn til enkelte voksne på bekostning av adoptivbarnets omsorgsbehov. Det kan fra et rettsikkerhetsståsted stilles spørsmål om for eksempel en "tidlig pubertetshandling" automatisk skal ha en slik streng virkning, men Advokatforeningen slutter seg til at hensynet til sikkerhet for en forsvarlig omsorgssituasjon for adoptivbarnet må veie tyngre. Det er videre slik at enkelte klare eksklusjonskriterier i den innledende fasen vil frigjøre ressurser på adopsjonsfeltet til å behandle søknader uten usikkerhetsfaktorer på en raskere og grundigere måte.

Advokatforeningen gir sin tilslutning til forslag om å overføre behandlingen av adoptivsøkere til Bufetat. Det antas at dette vil gi en likere behandling av adopsjonssøknader landet over og skape forutsigbarhet for søkerne, selv om man kan miste noe lokalinformasjon om søkere som kan være nyttige for avgjørelsen av en søknad.

Videre mener Advokatforeningen at det er fornuftig å dele behandlingen av søknadene opp i de foreslåtte tre faser der de grunnleggende vilkår for godkjenning som adopsjonssøker avgjøres i første fase. Det vurderes rimelig og i tråd med alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper at et avslag i første fase anses som et enkeltvedtak som kan påklages. Klageinstansen skal i henhold til forslaget være et adopsjonsråd med Bufdir som sekretariat. At søkerne som godkjennes i første fase skal gjennomgå et obligatorisk kurs i søknadsbehandlingens andre fase anses som meget positivt, herunder at dette til forskjell fra i dag foreslås obligatorisk.

Det er også positivt at det først i behandlingens tredje og avsluttende fase startes opp med vurdering av søkerens mer personlige forutsetninger og egnethet for adopsjon. Når denne fasen innledes vil ressursene til slik vurdering være reservert for de søkerne som både er funnet grunnleggende egnet, og som dessuten har gjennomført adopsjonsforberedende kurs, og som fortsatt opprettholder adopsjonsønsket. Det er et svært viktig forslag at et eventuelt avslag i denne fase også anses som et enkeltvedtak som kan påklages.

Det er tydelig at utvalget gjennomgående har hatt barnets beste som bakgrunnsteppe for sine forslag, og det er foretatt en rekke gode drøftelser av ulike innfallsvinkler til dette hensynet.

Det er fremmet konkrete forslag både hva gjelder nasjonale og internasjonale adopsjoner, av både kjente og ukjente barn, og Advokatforeningen finner i sum ikke grunnlag for å fremme innvendinger mot noen av disse forslagene.

Advokatforeningen gir også tilslutning til forslaget om at adopsjonsforeldre får rett til rådgivning og veiledning de første årene som adopsjonsfamilie, hva enten barnet er utenlands eller innenlands adoptert. Rett til helsestasjonskontroll etc bør være en selvfølge.

Vennlig hilsen

Berit Reiss-Andersen
leder

Merete Smith
generalsekretær